

..... napirend

ELŐTERJESZTÉS

a Képviselő-testület 2024. szeptember 12-i ülésére

Tárgy: Beszámoló az adóztatás helyzetéről - 2023. év és 2024. I. félév

Előterjesztő: Fehérné dr. Bodó Mariann címzetes főjegyző

Az előterjesztést megtárgyalja:

Pénzügyi és Ügyrendi Bizottság

Előkészítő szervezeti egység:

Adóügyi Osztály

Készítette:

Dr. Tomasits Zsuzsanna osztályvezető

Pénzügyi fedezetet nem igényel.

Törvényességi szempontból kifogást nem emelek, beterjesztésre alkalmas.

Fehérné dr. Bodó Mariann címzetes főjegyző

A napirendet nyilvános ülésen javasolt tárgyalni, a határozat elfogadásához egyszerű többség szükséges.

Tisztelt Képviselő-testület!

A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény rendelkezéseinek megfelelően a Képviselő-testület a jegyző beszámoltatása útján évente ellenőrzi a helyi adóztatást, illetőleg tájékoztatja a lakosságot a helyi adókból származó bevételekről, valamint azok alakulásáról.

A korábbi évek beszámolóihoz hasonlóan idén is betekintést nyer a Tisztelt Képviselő-testület a helyi adók alakulásába és az adóigazgatási munka menetébe, ugyanakkor a tájékoztató igyekszik bemutatni a 2023. évet meghatározó rendkívüli helyzetnek helyi adókra gyakorolt hatásait. Az energiaválság és hozadéka a helyi önkormányzatok bevételi forrásainak növelését igényelték, átalakítva ezzel az adóhatósági, illetve az adóigazgatási gyakorlatot. A beszámoló első szakasza az általános résszel kezdődik, melyből megismerhető a jelenleg is jól működő helyi adórendszer, a Mosonmagyaróváron érvényre jutó gazdasági program és a helyi adópolitika. A beszámoló további részében bemutatásra kerülnek a koronavírus-járvány elhúzódása miatti gazdasági kihívások, valamint az energiaválság miatt megnövekedett rezsiköltségek fedezetét biztosító helyi adó rendelet módosítása.

Tájékoztatást adunk a módosítás helyi adókra gyakorolt hatásáról, az önkormányzat bevételi terveinek alakulásáról, változásáról, valamint a rendelet végrehajtásáról.

Végül, hasonlóan a korábbi években megszokottakhoz, részletes tájékoztatás olvasható az egyes adónemek alakulásáról és a helyi adóigazgatási munka folyamatáról, az adóhatósági munka gyakorlatáról.

1. Általános információk

Az államon belüli kisebb közösségek működése érdekében az állam bizonyos bevételforrásokról lemondani kényszerül, melyeket összefoglaló néven helyi adóknak nevezünk. A helyi adók a helyben keletkező feladatok ellátását, a közszolgáltatások megfelelő színvonalon történő ellátását igyekeznek biztosítani, a város működését és versenyképességét hivatottak ellátni. A helyi adórendszerrel szemben támasztott követelmények mindig ugyanazokat az elvárásokat tükrözik: a helyi adórendszertől elsődlegesen stabilitást, egyszerűséget, igazságosságot várnak el, további elvárás a semlegesség és a konzisztencia.

A helyi önkormányzatok alapvető feladata – a közhatalom helyi közügyekben való gyakorlása mellett - a helyi közfeladatok biztosítása. A jogszabályok az önkormányzat számára lehetőséget teremtenek a szuverén adóztatási jog gyakorlására, s ezzel együtt a helyi adópolitika kialakítására.

A jelenleg is alkalmazott helyi adórendszer kialakításának elsődleges célja az önkormányzatok gazdálkodásának megalapozása, a központi rendszertől történő függetlenítés kialakítása volt. A központi kormányzat a helyi adó törvényen és a hozzá kapcsolódó végrehajtási rendeleteken keresztül határozza meg az önkormányzati döntési autonómiára épülő helyi adórendszer kereteit, feltételeit, korlátait. A helyi adóval kapcsolatos önkormányzati döntések elsődleges motiválója a költségvetés rövid távú bevételi szükséglete.

A helyi önkormányzat gazdálkodásának kereteit ugyanakkor a törvényhozás teremti meg, megvalósítását a kormányzat gazdaság- és adópolitikája határozza meg. Az állam szerepe megnyilvánul egyrészt az adóztatási jog átadásában az önkormányzatok számára, másrészt annak ellenőrzésében, illetve az adóztatás folyamatának jogszabályi keretek közé szorított gyakorlásában. A felhatalmazást biztosító adóztatási jog az önkormányzatok esetében nem eredeti, hanem származékos. A központi politikában megadott mozgástér jelentős befolyással bír a helyi igazgatásra, illetve meghatározza függőségét a központi költségvetéstől.

A helyi adózásnak ugyanazon ismérvekkel kell rendelkezni, mint az államtól elvárt központi adóztatásnak. Ennél fogva elvárás a helyi adóktól, hogy az adóalanyiség feltételei az egyes adók tekintetében konstansak és nyomon követhetők legyenek, szabályozásuk könnyen értelmezhető és az általánosság elvének megfelelőjenek. Az Önkormányzatnak, mikor rendeletét megalkotja a helyi adók bevezetéséről, módosításáról, megszüntetéséről, az adóztatás alapelveivel tisztában kell lennie, és ezen alapelvek gyakorlása az adóztatás során kötelező érvénnyel bír. Ilyen alapelv az egyenlőség elve, mely az egyenlő feltételek szerinti adóztatást jelenti, vagyis az adóztatás során nem tehető különbség nem, faj, állampolgárság, borszín, politikai vagy vallási vélemény alapján. Az arányosság elve kettős jelentésű: egyrészt a teljesítőképesség szerinti adóztatás követelményeit testesíti meg, másrészt a szabályozás során meg kell jelölni azt a gazdasági forrást, amihez igazodik az elvonás. Az arányos közteherviselés elve alapján a befizetésre kötelezettek jövedelmi, személyi viszonyaira tekintettel kell lenni, ugyanakkor alapvető követelmény, hogy a lakosság minél szélesebb köre fizessen adót, megvalósítva ezzel az arányos közteherviselés alkotmányos követelményét. A törvényesség a helyi adóztatás esetében különösen fontos, hiszen az Önkormányzat adóztatási önállósága kizárólag törvényi keretek között mozoghat, magában foglalva ezzel az alul- és túladóztatás tilalmát. is.

A magyar jogrendszer ugyanakkor elvárja, hogy a helyi adópolitika kialakítása, a helyben alkalmazott adóztatási elvek verseny- és szektorsemlegesek legyenek, tiltja bármilyen érdekeltségi kör hátrányba hozását, illetve előtérbe helyezését. Az adóztatás egyik legfontosabb elve a méltányos helyi adórendszer kialakítását célozza meg, vagyis egyrészt az azonos adóerővel rendelkező személyek egyenlő összegű adó fizetésére kötelezettek, másrészt a nagyobb adóerővel rendelkező adóalanyok kötelesek nagyobb mértékben hozzájárulni a közterhekhez. Az önkormányzat gazdálkodása a helyi közfeladatok ellátásának pénzügyi megalapozása, az önkormányzati bevételek, valamint a kötelező és az önként vállalt közérdekű feladatokkal kapcsolatos kiadások összehangolása, az önkormányzati költségvetés egyensúlyban tartása mind egyaránt része az önkormányzat gazdaságpolitikájának. Az önkormányzati rendszer a demokratikus működés és az önkormányzati autonómián nyugszik. A helyi önkormányzat gazdálkodása akkor tekinthető kiegyensúlyozottnak, ha hosszabb időszak alatt is összhang van a bevételei és kiadásai között, nemcsak a tervezés, hanem a végrehajtás során is.

Ezen elvárásokhoz való megfelelést igyekszik megteremteni Mosonmagyaróvár akkor, amikor – egy-egy ciklusra vonatkozóan - helyi adópolitikáját kialakítja, gazdasági programját elkészíti. A város bevételeinek maximalizálása érdekében a helyi adópolitikája kialakításakor figyelembe vette a város gazdasági erejét meghatározó vállalkozások tőkeerejét, valamint a vállalkozások és a lakosság adófizetési képességének alakulását. Az adózási morál megfelelő kialakításához szakképzett adóigazgatási apparátust állított fel, mely tevékenysége során képviseli a város adóztatási elveit. Mosonmagyaróvár helyi adópolitikája igazodik a központilag meghatározott adópolitikához és mind a helyi, mind pedig az országos gazdaságpolitikát igyekszik szem előtt tartani. A városban bevezetett helyi adók elsődlegesen a helyi közszolgáltatások finanszírozásának fedezetéül szolgálnak, és az adóterhek arányosak a közszolgáltatások számával és minőségével. Mosonmagyaróvár eleget tesz annak az alapvető feltételnek, hogy az adóztatásnak szorosan kell kapcsolódnia a helyi viszonyokhoz, így az adóztatás ismérveit, adótárgyakat szorosan az Önkormányzathoz lehet kötni. Városunkban fontos szempontként jelenik meg a szolidaritásérzetet keltő helyi adórendszer, mely alapján az adózók a települést sajátjuknak érzik, kimutatva ezzel a helyi érdekeltség elvét. Mosonmagyaróvár helyi adó rendszere a kiemelkedő gazdasági és térségi előnyeinek köszönhetően megfelelően stabil, az adóbevétel nem függ a gazdasági ciklusoktól, megvalósítva ezzel a gazdasági helyzethez igazodás elvének elvárásait. A helyi adók évek óta

stabil bevételt jelentenek az Önkormányzat költségvetésében, mely előrelátást biztosít a mindenkori költségvetés tervezésében, biztosítva ezáltal a város gyarapodását és fejlődését.

Az alábbi összefoglaló azt a célt szolgálja, hogy a Tisztelt Képviselő-testület áttekinthesse Mosonmagyaróvár helyi adóbevételeinek alakulását 2023. év és 2024. I. félév vonatkozásában. A tájékoztató tartalmazza az előző évi, illetve a folyó évi bevétel realizálásából eredő bevételek alakulását, valamint betekintést nyújt az adott években megvalósult adóhatósági feladatellátásba is.

2. Mosonmagyaróvár helyi adópolitikája

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata mindig kiemelt feladatként kezeli a bevételek tervezését, különös tekintettel a folyamatosan változó jogszabályokra, a lakossági igények emelkedésére, a helyi sajátosságok alakulására. A jelenleg aktuális gazdasági program tervezési feladatai között jelennek meg a saját bevételek, azon belül is a helyi adók évenkénti prognosztizálása.

A város adópolitikai célkitűzéseinél az Önkormányzat különös figyelmet szentel a lakosság és a vállalkozások teherbíró képességének, a település helyi sajátosságainak, továbbá arra törekszik, hogy a befolyt bevételek mindenkor biztosítsák a működési és fejlesztési célok, szükségletek kielégítését, a város fejlődésének előmozdítását. A helyi adók az önkormányzatok önállóságának közvetlen eszközei, így a helyi adóztatási rendszer bevezetése, felépítése, kényszerű és önkéntes átalakítása erőteljes, meghatározó szerepet tölt be a forrásszabályozás alakításában, a helyi költségvetés finanszírozásának garanciális eszközeként működik.

A helyi adórendszer felépítésekor elvárt követelmény, hogy a helyben fizetendő adók bevezetése, változása, feltételrendszere az Önkormányzat önálló döntését tükrözze, szem előtt tartva azt a gazdasági elvárást, hogy a helyi adóknak folyamatos és állandó bevételhez kell juttatnia az Önkormányzatot feladatai finanszírozása érdekében. Az Alaptörvény lehetőséget biztosít az Önkormányzat számára a helyi adórendelet megalkotásán keresztül a gazdasági önállósodásra azáltal, hogy rögzíti az önkormányzat saját és állami bevételhez való jogosultságát. A helyi adók fontos kritériumát fogalmazza meg az Alaptörvény azzal, hogy elvárásként helyezi előtérbe: ezen helyi adók kizárólag a település lakóit és a településen gazdálkodó vállalkozókat terhelhetik. Az Önkormányzat joga és egyben kötelessége is, hogy az adó mértékét a helyi sajátosságokhoz, az önkormányzat gazdálkodási követelményeihez és az adóalanyok teherviselő képességéhez igazodóan állapítsa meg a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvényben meghatározott adómaximumra tekintettel. A helyi adó törvény garanciális korlátokat is tartalmaz az adótöbbszörözés tilalmával, mely szerint az adóalany egy adótárgy estében csak egyféle adó fizetésére kötelezhető, valamint a vagyoni típusú adók adóztatása egységesen kell, hogy megtörténjen az Önkormányzatnál.

A gazdasági önállósulás eszközeként a helyi adók teljes egészében az Önkormányzat saját bevételét gyarapítják, a helyi adóból való központi részesedés tiltott, a bevételek felhasználása az önkormányzat saját költségvetéséhez kötött.

A mosonmagyaróvári Képviselő-testület - igazodva az Alaptörvény rendelkezéseire, illetve a fenti törvényi előírásokhoz – a helyi adókról szóló 31/2010. (XII.17.) önkormányzati rendeletével az alábbi adónemek tekintetében élt az adóztatás lehetőségével:

- építményadó
- telekadó
- helyi iparüzési adó
- idegenforgalmi adó

A központi rendelkezésnek megfelelően az önkormányzati adóhatóság – a jegyző hatáskörében – egyéb átengedett központilag meghatározott adók esetében is eljár, illetve beszedi azokat, melyek egy része vagy egésze növeli az Önkormányzat bevételeit.

Ezek a központilag átengedett adók jelenleg Mosonmagyaróváron a következők:

- talajterhelési díj
- termőföld bérbeadásából származó jövedelem adója

Mosonmagyaróváron a költségvetésbe fizetett adók elsődlegesen a vállalkozói szférából származnak, a közvetlen lakossági terhelés nem jelentős. Mosonmagyaróvár város helyi adó rendelete a lehető legnagyobb bevétel realizálásának igénye mellett tekintettel van a helyi gazdasági szereplők teherviselő képességére, és igyekszik az igazságos adórendszerhez közelíteni.

3. A helyi adórendelet módosításának 2023. adóévi hatása

Mosonmagyaróváron 2006. óta – azaz 16 éve - változatlan adómértékekkel és szinte változatlan feltételek és mentességek biztosítása mellett adóztattuk az építményeket 2022. december 31-ig. Az akkori szabályozás szerint az alábbi építményadó tételeket alkalmaztuk:

- a) garázs esetén: 300 Ft/m²/év,
- b) lakás esetén: 400 Ft/m²/év,
- c) ingatlan-nyilvántartási adatok alapján sport célú létesítmény, épület esetén: 50 Ft/m²/év,
- d) minden más adóköteles építmény esetén: 700 Ft/m²/év,

A veszélyhelyzet meghosszabbítása, valamint a 2022. év elején kitört háború hatására az energiaárak többszöröződése történt meg nemcsak országos, hanem európai szinten is. Az energiaárak nagyfokú emelkedése a költségvetés újragondolását idézte elő, valamint ezzel egyidejűleg ajánlatossá vált Mosonmagyaróvár helyi adóztatásának felülvizsgálata, esetleges módosítások eszközzése. A Képviselő-testület szándéka egyértelműen az építményadó piaci változásokra alapozott emelését célozta meg, igazodva a **törvényi maximumhoz**, mely az építményadó tekintetében 2022. évben 2 084 Ft/m²-ben, 2023. évben pedig 2 190,9 Ft/m²-ben került megállapításra.

A Képviselő-testület elé terjesztett módosítás, az építményadóban történő változtatás alapvetően az eddig is adóztatott építmények adójának emelését hivatott szolgálni.

Ennek megfelelően az adóztatása **2023. január 1-jétől** az alábbiak szerint módosult:

Az építményadó mértéke:

- a) garázs esetén: 1 000 Ft/m²/év,
- b) lakás esetén: 1 000 Ft/m²/év,
- c) ingatlan-nyilvántartási adatok alapján sport célú létesítmény, épület esetén: 50 Ft/m²/év,
- d) minden más adóköteles építmény esetén: 1 000 Ft/m²/év.

Az Önkormányzat a rendelet módosítását követően továbbra is figyelembe veszi azon lakások adómentességét, melyek olyan személyek tulajdonát képezik, akik egyáltalán nem, vagy csak nagyon nehezen tudják kigazdálkodni az őket megterhelő helyi adót. Ennek érdekében az építményadó mentességre vonatkozóan a szabályozás változatlan maradt (2.§), vagyis:

Mentes az építményadó alól:

- a magánszemély tulajdonában lévő lakás, amely a tulajdonosnak, vagy a tulajdonos Ptk. szerinti közeli hozzátartozójának a lakcímnnyilvántartás szerint és ténylegesen (életvitelszerűen) is lakóhelyül szolgál. A kedvezmény egy lakás esetében érvényesíthető;

- *magánszemély tulajdonában lévő nem vállalkozási tevékenységet szolgáló állattartásra, vagy növénytermesztéshez használt épület;*
- *ha az adóköteles lakásba az I. félévben a tulajdonos, vagy közeli hozzátartozója beköltözik, és ott életvitelszerűen tartózkodik, mentesül a II. félévre eső építményadó alól. ...*

Az előző évi tájékoztató szerint az építményadóban történő módosítás összességében a helyi adóbevétel közül az építményadó területén **388 065 eFt** többletbevétel elérését célozta meg 2023-ra, mely részben fedezetet nyújtott az energiaválság okozta többletkiadásokra.

4. Bevételek alakulása

A bevételek és ezen belül a helyi adók tervezése mindig különös odafigyelést igényel az önkormányzat részéről, hiszen a költségvetés összeállítása elsősorban a bevételek nagyságának alakulásától függ. Éppen ezért a tervezés során kiemelt figyelmet kell szentelni a jogszabályi környezet változásaira, a gazdasági mutatók alakulására, az önkormányzat rövid és hosszú távú célkitűzéseire. 2023. év elején Mosonmagyaróvár Város Képviselő-testülete már figyelembe vette a korábbi években történt koronavírus-járvány következményeit, illetve annak költségvetésre gyakorolt hatásait, valamint az energiaválság okozta esetleges bevételkieséseket, hiszen azok már a 2021. évi, valamint a 2022. évi tényleges teljesítésében is megmutatkoztak. Ennek megfelelően, az előző évi – azaz a 2022. évi – tényadatokra támaszkodva, a kihirdetett – helyi adóztatást érintő – jogszabályi változásokhoz igazodva, illetve figyelembe véve a gazdaságpolitikai célkitűzéseket, a helyi adópolitikát, az alábbi bevételek előirányzását tűzte ki magának 2023. évre:

**Adóbevételek tervezése 2023.
adatok ezer forintban**

Adónem	2023.				2023. évi terv
	terv 2022.	teljesített 2023.06.30.	teljesítés e Ft előirányzathoz képest	Teljesít és %	
Építményadó	1 000 000	563 951	- 436 049	56,40%	1 000 000
Idegenforgalmi adó	56 000	28 380	- 27 620	50,68%	56 000
Iparűzési adó	3 125 000	2 450 059	- 674 941	78,40%	4 200 000
Telekadó	50 000	27 050	- 22 950	54,10%	50 000
Késedelmi pótlék	2 500	4 983	2 483	199,32%	2 500
Bírság	10 000	4 845	- 5 155	48,45%	10 000
Talajterhelési díj	500	4 986	4 486	997,20%	500
Összesen:	4 244 000	3 084 254	- 1 159 746	72,67%	5 319 000

Bevételek alakulása 2023. év végére

Mosonmagyaróváron a költségvetésbe fizetett adók elsődlegesen a vállalkozói szférából származnak, a közvetlen lakossági terhelés nem túlságosan jelentős. Mosonmagyaróvár Város helyi adó rendelete a lehető legnagyobb bevétel realizálásának igénye mellett tekintettel van a helyi gazdasági szereplők teherviselő képességére, és igyekszik az igazságos adórendszerhez közelíteni. Az adóemelés tilalma, a gépjárműadó elvonása, az idegenforgalmi adó félévre való felfüggesztése jelentős hatást gyakorolt Mosonmagyaróvár helyi adóbevételeire. Ugyanakkor a változó állami támogatások, normatívák ellentételezése érdekében a helyi adók beszedésére továbbra is jelentős figyelem hárul az önkormányzati költségvetésben. Mosonmagyaróváron a helyi adókból származó bevételek 2019. évi évről évre növekvő tendenciát mutattak, mely ugyan megtorpanni látszott a koronavírus által okozott gazdasági instabilitás időszakában, de 2023. évre visszatért eredeti emelkedő pályájára.

Ezt a tendenciát mutatja meg az alábbi táblázat:

Mosonmagyaróvár helyi adóbevételeinek alakulása 2019-2023. között
adatok ezer forintban

Adónem	Évek				
	2019	2020	2021	2022	2023
Építményadó	578 165	590 011	594 716	597 603	991 282
Idegenforgalmi adó	47 669	12 385	20 355	56 666	63 640
Iparüzési adó	3 627 526	3 332 524	3 369 390	3 125 561	4 771 326
Telekadó	88 353	15 416	69 857	56 463	52 227
Késedelmi pótlék	3 702	6 145	5 666	5 297	11 362
Bírság	3 479	11 293	8 996	17 092	7 724
Talajterhelési díj	2 828	1 350	2 598	4 071	5 034
Összesen:	4 351 722	3 969 124	4 071 578	3 862 753	5 902 595

A koronavírus-járvány és a hozzá kapcsolódó gazdaságvédelmi intézkedések következményeként a pozitív irány 2020-ra megtorpan, és továbbgyűrűzött 2021. évre is. 2020-évre ugyanis jelentős, 534 millió forintos bevételkiesés tapasztalható a 2019-es évhez képest, és ez tovább gördült a 2021-es adóévre is, ahol ugyan sikerült a 2020. évi bevételt 102 millió forinttal meghaladni, de még így is elmondható, hogy jelenleg a helyi adókból származó bevételek a 2017. és 2018. évi szint között mozogtak Mosonmagyaróváron. A 2022. évi adóbevételek alakulása az eddig megszokott növekedéssel ellentétben jelentősen csökkentek. A bevételkiesés további elkerülése érdekében a város eddigi adópolitikájához igazodva 2022. novemberében előterjesztés készült a helyi adórendelet módosítására, melynek célja elsődlegesen a kieső adóbevételek pótlására irányult. A Képviselő-testület a helyi adórendeletét megváltoztatva az építményadó emelésével kívánta az egyre jobban ránehezedő anyagi terheket rendezni. A változtatás meghozta a kívánt eredményt, hiszen 2023. évre a bevételek hatalmas növekedésnek indultak, és szinte 2 Mrd forinttal meghaladták az előző évi tényleges teljesítést.

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzatának saját bevételei között továbbra is kiemelkedő helyet foglalnak el a helyi adóbevételek, hiszen az egyik legjelentősebb bevételi forrását biztosítják a költségvetésnek. A város adóerő-képessége nagyon magas és évről évre növekedést mutat. A feladatellátás érdekében az adóbevételek szerepe egyre nagyobb teret kap az Önkormányzat büdzséjében, a város helyi adópolitikájában. Az alábbi táblázatban megtekinthető annak igazolása, hogy a helyi adóbevételek mekkora mértékben járulnak hozzá a város bevételeihez, illetve megfigyelhető az adatszolgáltatásban ezen hozzájárulás évről évre történő szerepvállalásának jelentősége is.

A helyi adók elhelyezkedése a költségvetésben

adatok ezer forintban

Évek	2019	2020	2021	2022	2023
Helyi adó bevételek	4 503 801	3 969 124	4 071 578	3 862 753	5 902 595
Összes bevétel	9 158 982	8 061 065	9 297 736	9 005 883	11 922 400
Helyi adók aránya a bevételhez	49,17%	49,24%	43,79%	42,89%	49,51%

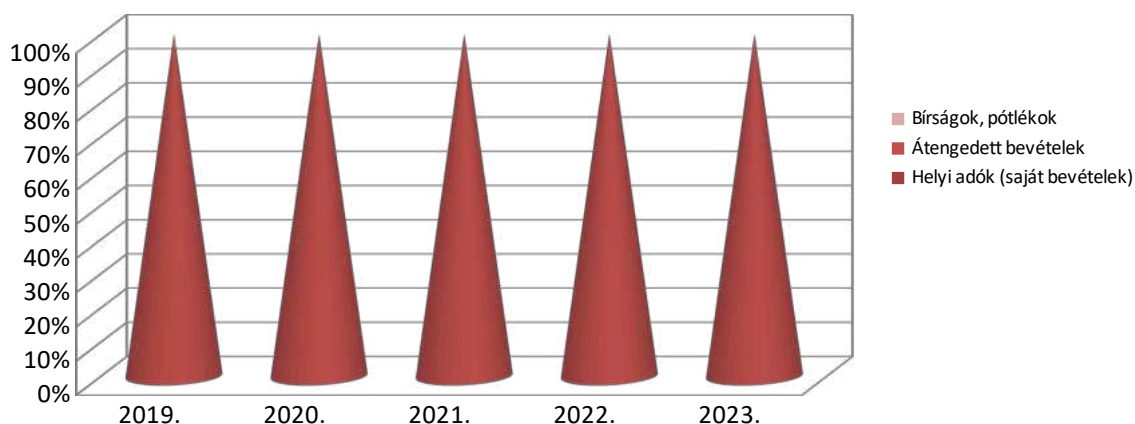
A helyi adók teljes egészében az önkormányzat bevételeit képezik, a helyi adóból való központi részesedés törvényileg kizárt, felhasználásuk az önkormányzat költségvetésében meghatározott forrásokhoz kötött. Az adóbevételek között az Önkormányzat saját döntését tükröző helyi adóbevételek képezik a jelentősebb hányadot, maguk mögé utasítva ezáltal a központilag átengedett bevételeket.

Helyi adók megoszlása

adatok ezer forintban

Adónem	2019.	2020.	2021	2022	2023
Helyi adók (saját bevételek)	4 341 713	3 950 336	4 054 318	3 837 519	5 878 475
Átengedett bevételek	154 670	1 350	2 598	4 071	5 034
Bírságok, pótlékok	7 181	17 438	14 662	21 163	19 086
összesen	4 503 564	3 969 124	4 071 578	3 862 753	5 902 595

Adóbevételek megoszlása 2019-2023. években

Önkormányzatunk a gazdálkodása során stabil, kiegyensúlyozott működésre törekszik. Az önkormányzat gazdálkodását, a település fejlődését megalapozó stratégiai pontok egyike a saját bevételű helyi adó. A város büdzséjéhez elenyésző mértékben járul hozzá a központi átengedett bevételek alacsony hányada. Lássuk tehát ezeknek a helyi adókból származó bevételeknek az alakulását a következőkben részletezetteknek megfelelően.

5. Bevételek alakulása

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzatának alapvető célkitűzése, hogy a város fejlődésében, fejlesztésében a törvény által ráruházott felelősséggel és a rendelkezésre álló lehetőségek hatékony kihasználásával, a város fejlődésében részt vevő gazdasági szereplőkkel – gazdasági társaságok, vállalatok, intézmények, civil szervezetek – partnerként együttműködjön, az innovációban részt vegyen. A Képviselő-testület gazdasági programjának legjelentősebb célja, hogy az itt élő emberek jól érezzék magukat lakóhelyükön, életkörülményeik megfeleljenek az igényeiknek, ehhez elérhető közszolgáltatásokat, környezetet, infrastruktúrát várnak el. A gazdasági programban megfogalmazott célok eléréséhez saját forrásokra van szükség, melynek alapjait a helyi adórendszer megfelelő kialakítása támasztja alá. Ahhoz, hogy a város fejlődése mindig biztosított legyen, egyre nagyobb szerepet kell osztani az adóbevételek számára.

Mosonmagyaróvár dinamikusan fejlődik, gazdaságilag a megye harmadik legnagyobb és legfejlettebb települése, amely nem kevesebbel dicsekedhet, mint hogy évről évre képes – változatlan adómértékek és adókedvezmények mellett – stabilan növekvő adóbevételt produkálni.

Az egész világot érintő koronavírus-járvány, az önkormányzat helyi adóbevételét érintő gazdasági akcióvédelmi programok azonban megváltoztatták a város eddig stabilan növekvő adóbevételének tendenciáját, melyek a tervezést is jelentősen megterhelte. A helyzeten csak tovább rontott a 2022. év elején kitört szomszédos országbeli háború, mely az energiaárak jelentős növekedését eredményezte. Az Önkormányzat a széles intézményhálózatával együtt jelentős többlet terhet tapasztalt 2022-évben a rezsiköltségek megnövekedésével. A helyi adórendeletben szabályozott építményadó mértékben történő emelés, a 2022. év tényleges teljesítése továbbra is óvatos tervezésre intette 2023-ra az önkormányzatot. Ugyanakkor a bizonytalan gazdasági helyzet és az elővigyázatos tervezés ellenére az a tapasztalat, hogy

Mosonmagyaróvár gazdasági ereje továbbra is jelentős és a városban tevékenykedő vállalkozások a bizonytalanság ellenére is növekedni tudtak. A bevételek alakulását az alábbi táblázat szemlélteti.

Adóbevételek alakulása 2023. év
adatok ezer forintban

Adónem	2023.			
	előirányzat 2023	teljesített 2023.	teljesítés e Ft előirányzathoz képest	Teljesítés %
Építményadó	1 000 000	991 282	- 8 718	99,13%
Idegenforgalmi adó	56 000	63 640	7 640	113,64%
Iparüzési adó	4 200 000	4 771 326	571 326	113,60%
Telekadó	50 000	52 227	2 227	104,45%
Késedelmi pótlék	2 500	11 362	8 862	454,48%
Bírság	10 000	7 724	- 2 276	77,24%
Talajterhelési díj	500	5 034	4 534	1006,80%
Összesen:	5 319 000	5 902 595	583 595	110,97%

A 2023. évi eredmények rendkívül pozitív alakulását követően a törvényi módosítások figyelembevételével a 2024. évre vonatkozó tervezés az első félévben a korábbi évekhez hasonlóan megtörtént. A központi tervezési irányelvekhez hasonlóan az Önkormányzat célkitűzése a munkahelyek megvédése, a világjárvány hatásának leginkább kitett szociális ágazat támogatása. A 2020. évet követő pandémiás helyzet rengeteg változást hozott az Önkormányzat gazdálkodását illetően, mely jelentős kihatással bírt a 2023. évi tervezésre, valamint az időarányos teljesítésre is. A tovább gyűrűző, valamint újonnan kihirdetett veszélyhelyzet óvatos tervezésre intette és inti továbbra is Önkormányzatunkat.

A korábban már említett helyi adórendelet módosításával – mely az építményadó mértékének emelését célozta meg – a mosonmagyaróvári önkormányzat célja világos és egyértelmű üzenetet közvetített: az adóbevételek növekedése, ezáltal a bevételek maximalizálása annak érdekében, hogy a növekvő energiaárak miatt kialakult forráshiányt pótolni tudja.

Ezek értelmében a helyi adóbevételek tervezése – és később a teljesítések függvényében a módosítás - a 2024. évi költségvetésben a következők szerint történt:

Adóbevételek tervezése 2024.
adatok ezer forintban

Adónem	2023.				2024. évi terv
	előirányzat 2023	teljesített 2023.	teljesítés e Ft előirányzathoz képest	Teljesítés %	
Építményadó	1 000 000	991 282	- 8 718	99,13%	1 000 000
Idegenforgalmi adó	56 000	63 640	7 640	113,64%	56 000
Iparüzési adó	4 200 000	4 771 326	571 326	113,60%	4 600 000
Telekadó	50 000	52 227	2 227	104,45%	50 000
Késedelmi pótlék	2 500	11 362	8 862	454,48%	2 500
Bírság	10 000	7 724	- 2 276	77,24%	10 000
Talajterhelési díj	500	5 034	4 534	1006,80%	500
Összesen:	5 319 000	5 902 595	583 595	110,97%	5 719 000

Adóbevételek teljesülése 2024. I. félév

adatok ezer forintban

Adónem	2024.			
	terv 2023.	teljesített 2024.06.30.	teljesítés e Ft előirányzathoz képest	Teljesítés %
Építményadó	1 000 000	573 789	- 426 211	57,38%
Idegenforgalmi adó	56 000	24 443	- 31 557	43,65%
Iparűzési adó	4 600 000	2 536 470	- 2 063 530	55,14%
Telekadó	50 000	31 693	- 18 307	63,39%
Késedelmi pótlék	2 500	6 355	3 855	254,20%
Bírság	10 000	5 211	- 4 789	52,11%
Talajterhelési díj	500	5 678	5 178	1135,60%
Összesen:	5 719 000	3 183 639	- 2 535 361	55,67%

Tekintsük át részletesen, hogyan alakult ez az egyes adónemek vonatkozásában.

1. Építményadó

1992. január 1-től a helyi adókról szóló törvény felhatalmazásából és előírásainak megfelelően a helyi adóhatóság megadóztat minden, az illetékességi területen álló nem lakás céljára szolgáló épületet, illetve épületrészt. Mosonmagyaróváron az építmények adóztatása hasznos alapterület alapján történik igazodva a gazdasági körülményekhez, a törvényi maximum figyelembevételével. A törvény által meghatározott adómérték felső határa 2023. évben 2 190,9 Ft/m².

A Képviselő-testület által 2006. január 01-jétől megállapított adómértékek – figyelembe véve a későbbi rendeleti módosításokat - az alábbiak:

- lakások esetén 400Ft/m²
- garázs esetén 300 Ft/m²
- sport célú létesítmény, épület esetén 50 Ft/m²/év (2017. január 01-től),
- egyéb építmény esetében 700 Ft/m².

Mosonmagyaróvár Képviselő-testülete 2022. november 18-án fogadta el a 46/2022 (XI.18) önkormányzati rendeletét az építményadó módosítására vonatkozóan. Az építményadóban történő változtatás alapvetően az eddig is adóztatott építmények adójának emelését hivatott szolgálni, melynek értelmében az építmények adóztatása 2023. január 1-jétől az alábbiak szerint módosult:

- garázs esetén: 1 000 Ft/m²/év,
- lakás esetén: 1 000 Ft/m²/év,
- ingatlan-nyilvántartási adatok alapján sport célú létesítmény, épület esetén: 50 Ft/m²/év,
- minden más adóköteles építmény esetén: 1 000 Ft/m²/év.

Az adózók az adókötelezettséget érintő változásokat minden évben január 15-ig nyújthatják be személyesen a Polgármesteri Hivatal Adóügyi Osztályára, postai úton, illetve 2016. évtől meghatározott feltételek teljesülése esetén elektronikus formában, ügyfélkapun keresztül. Az épület, építmény adómentessége esetén is köteles az adózó bevallást kitölteni és benyújtani, mivel az adómentesség megállapítása a helyi adóhatóság feladata, így annak elmulasztása, illetve határidőn túli beérkezése az adózás rendjéről szóló szabályozás szerint mulasztási bírságot vonhat maga után.

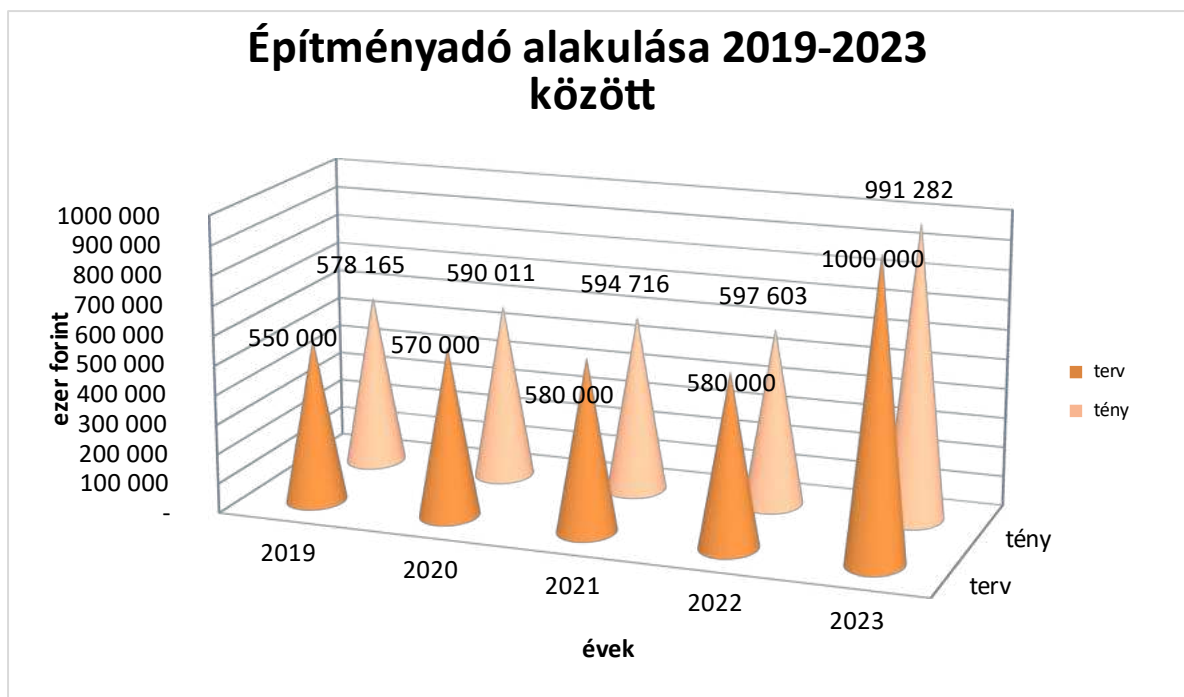
A fizetendő adó összegének megállapítása és kivetése az adózók által rendelkezésre bocsátott bevallások alapján történik, és amely alapján az adó fizetendő mértéke az építmény hasznos alapterületéből számítható ki. Az így megállapított éves adó teljesítésére az adózónak két részletben van lehetősége, az első részt március 15-i, a másodikat szeptember 15-i esedékességgel rendezheti az önkormányzati adóhatóság felé. Ha az adókötelezett a számláján előírtaknak határidőig nem tesz eleget, akkor az adón felül a késedelmi idővel arányos, a mindenkor érvényes jegybanki alapkamat szerint számított késedelmi pótlékot is köteles megfizetni.

2023. évben a kivetések alapján – emelt adómértékkel - 7 144 adózónak összesen 991,282 millió forint építményadó fizetési kötelezettséget írt elő az Önkormányzati Adóhatóság. Az eredetileg tervezett **1 000 millió forint** adóbevétel teljesítése 99,13%-ra teljesült, és csupán 8,718 millió forinttal maradt el attól. 2023. évben tehát az adózók **991,282 millió forint** építményadó befizetését teljesítették az önkormányzati adóhatóság építményadó számlájára. Az adóköteles ingatlannal rendelkező jogi személyek a teljes építményadó 80,01 %-át fizették be, míg a magánszemélyek befizetései 198,256 millió forintot jelentettek a teljes építményadó bevételből.

2024. évre a módosító rendelettel megállapított emelt építményadó mértékek mellett a 2023. évi ténylegesen befolyt építményadót figyelembe véve maradtunk az **1 MRD forint** építményadó bevételt tervezésénél. A 2024. évi kivetések alapján 7 171 adózó részére **1 020,843 millió forint** építményadó előírás történt meg, melyből az adózók a tervezett bevétel 57,38 %-át, azaz 573,789 millió forintot már 2024. első félévében teljesítettek.

Az alábbi diagram segítségével szeretnénk szemléltetni, hogy az elmúlt néhány évben az építményadó bevételek kis mértékben, de évről évre növekednek, annak ellenére, hogy sem törvényileg, sem pedig helyi rendelet-módosítással azok mértéke, valamint a mentességek köre nem változott. 2017. január 01-jétől új kedvezményes adómérték bevezetése történt meg a sportcélú építmények 50 Ft/m²/év adóztatásával, ám ez jelentősen nem módosítja az építményadóból beszedett bevétel nagyságát. 2018. január 01-jétől az építményadó tárgya - magasabb szintű jogszabályi előírásnak megfelelően – bővítésre került a reklámhordozók után fizetendő építményadóval, melynek mértéke városunkban 1 000 Ft/m²/év mértékben került megállapításra, és amely 2020. június 14-ével jogszabály módosítást követően kivezetésre került. Egyéb jelentősebb, említést érdemlő változás az építményadóban 2023. január 1-jéig nem történt, a rendelet módosítása csupán néhány pontosítást tartalmazott, amit az alkalmazott gyakorlat elvárt. A korábban már hivatkozott helyi adó rendelet módosításával a Képviselő-testület az építményekre vonatkozó területalapú adóztatás mértékét egységesen 1 000 Ft/m²-re emelte. A bevétel pozitív alakulása egyrészt ennek az emelésnek, másrészt a fennálló hátralékok megfelelő kezelésének, harmadrészt pedig az Adóhatóság által végzett ellenőrzéseknek köszönhető.

Az építményadóból adódó bevételek a 2019-2023. években az alábbiak szerint alakultak:

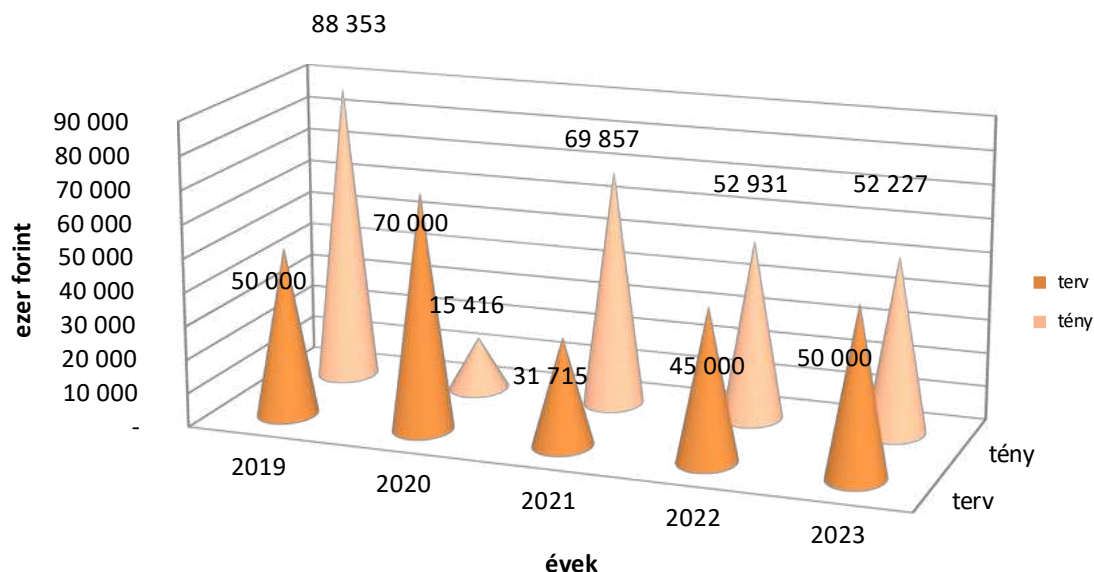

2. Telekadó

A telekadó bevezetése a 2010. december 16-i testületi ülésen elfogadott 31/2010 (XII.17.) önkormányzati rendelettel realizálódott a városban. A módosítást követően adókötelessé vált a Mosonmagyaróvár Város belterületén lévő beépítetlen földterület, telek. Az adó mértéke 2011-ben a törvényi maximum közel 1/3-a, azaz 100 Ft/m², melyet a 2011. 12.17-i ülésen a Képviselő-testület 70 Ft/m²-re csökkentett 2012. január 01-jétől, és amelynek mértéke jelenleg is ugyanennyi, mindamellett, hogy a jogszabályi lehetőség 397 Ft/m²-ig engedélyezi a telekadó mértékét. A rendelkezésre álló adatok alapján - figyelembe véve az előző évi tényleges teljesítéseket - 2023. évre összesen telekadóból **50 millió forint** bevételt irányoztunk elő. 2023- évre vonatkozóan a 326 telekadó alany számára kivetéssel előírásra került **57,267 millió forint** adóbevétel. A tervezett telekadó az adózók részéről az előíráshoz képest 8,8 %-kal marad el, míg a tervhez képest 2,227 millió forint többletet eredményezett a költségvetésben. 2024-ben a szabályozás változatlanágát, valamint a tényleges teljesítést figyelembe véve, összességében szintén **50 millió forint** telekadó bevételt irányoztunk elő, melyből csaknem 60 millió forint telekadó előírása történt meg a 329 adóalany részére 2024. első félévére vonatkozóan. A tervezett bevétel teljes 63,38 %-a megtérült, azaz **31,693 millió forint** ténylegesen befizetésre került 2024. 06.30-ig.

A telekadóból származó bevételek a 2019-2023-ig terjedő időszakban az alábbiak szerint alakultak:

Telekadó alakulása 2019-2023 között

3. Iparűzési adó

A helyi adóbevételek súlypontját, és egyben a legjelentősebb adónemét a mai napig is az 1992-ben bevezetett és nagyon sok – mind központi mind helyi - változáson keresztül esett helyi iparűzési adó képezi. Napjainkban a törvényi maximummal (2 %-kal) adóztatott 4 933 vállalkozás teljesíti helyi iparűzési adóbefizetését Mosonmagyaróvárra. A 2022. évi tényleges teljesítéseket figyelembe véve 2023. évre **4,2 MRD forint** iparűzési adó bevétel befizetését irányoztunk elő. 2023. évben a költségvetésnek átutalt bevétel **4 771,326 millió forint** volt, mely a 2023. évre prognosztizált helyi iparűzési adó bevételt jelentős **13,6 %-kal, azaz 571,326 millió forinttal haladta meg.**

A 2022. év végén fennálló adóhátralék (az előző 5 évi adóhátralékokkal együtt) 66,618 millió forint volt, ami az összes helyesbített előírás 2,2 %-a, mely hátralék a behajtási tevékenységeket követően 2023. év végére **61,531 millió forint**ra csökkent. A befizetett iparűzési adó 97,9 %-át, hasonlóan a korábbi évekhez a társas vállalkozások teljesítették az önkormányzati adóhatóság számlájára.

Ahogy azt már évek óta megszoktuk, 2022. évben sem maradt el a helyi iparűzési adó évközi módosítása. Az Országgyűlés elfogadta a kisadózó vállalkozók tételes adójáról szóló 2022. évi XIII. törvényt (új KATA tv.). Az új KATA szabályai 2022. szeptember 1. napján léptek hatályba, amely alapján kizárólag az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény szerinti főfoglalkozású egyéni vállalkozó végezheti tevékenységét a tételes adózás szabályai szerint. A korábbi KATA szabályozás szerinti adóalanyiság (ideértve a társas vállalkozó adóalanyokat is) a törvény erejénél fogva 2022. augusztus 31. napjával megszűnt.

Az új KATA tv.-nek megfelelő adóalanyok a választásról szóló nyilatkozatukat 2022. augusztus 1. napjától tehetik meg, de legkésőbb szeptember 25-ig szükséges volt benyújtani a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz. Az új KATA adóalanyiság a bejelentés alapján 2022. szeptember 1-jétől jön létre, és követte a 2023. adóévet is.

Azon adózóknak, akik az új KATA tv. szabályait nem alkalmazhatták, bevallási és bejelentési kötelezettségüket 2023. május 31. napjáig kellett teljesíteniük a Nemzeti Adó- és

Vámhivatalon keresztül benyújtandó 2022. szeptember 1. és 2022. december 31. napja közötti időszakra vonatkozó helyi iparűzési adóbevallásban.

Figyelembe véve a tény adatokat, a tényleges teljesítést, a vállalkozások helyi iparűzési adó befizetéseit, a törvényi és gazdasági változások függvényében az iparűzési adó bevételeit 2024. évre **4,6 MRD** forintra prognosztizáltuk, bízva a 2023. évi kiemelkedő teljesítés megmaradásában. A 2024. I. félévi adóelőlegek befizetései, valamint a 2023. évi bevallások feldolgozását követően a város helyi iparűzési adó számlájára **2 536,470 millió** forint bevétel realizálódott, csaknem a teljes tervezett összeg 55,14%-a. A helyi iparűzési adó bevételnek ilyen pozitív irányú alakulása, feltételezi, hogy a város gazdasági ereje nem rendült meg olyan mértékben, mely az országos átlagot megközelítené, így bizalom van arra nézve, hogy a második félévben további adóbevételek teljesülése várható.

Az alábbi diagram szemlélteti az iparűzési adó eredményeit, melyeket 2019-2023 között sikerült realizálnunk:

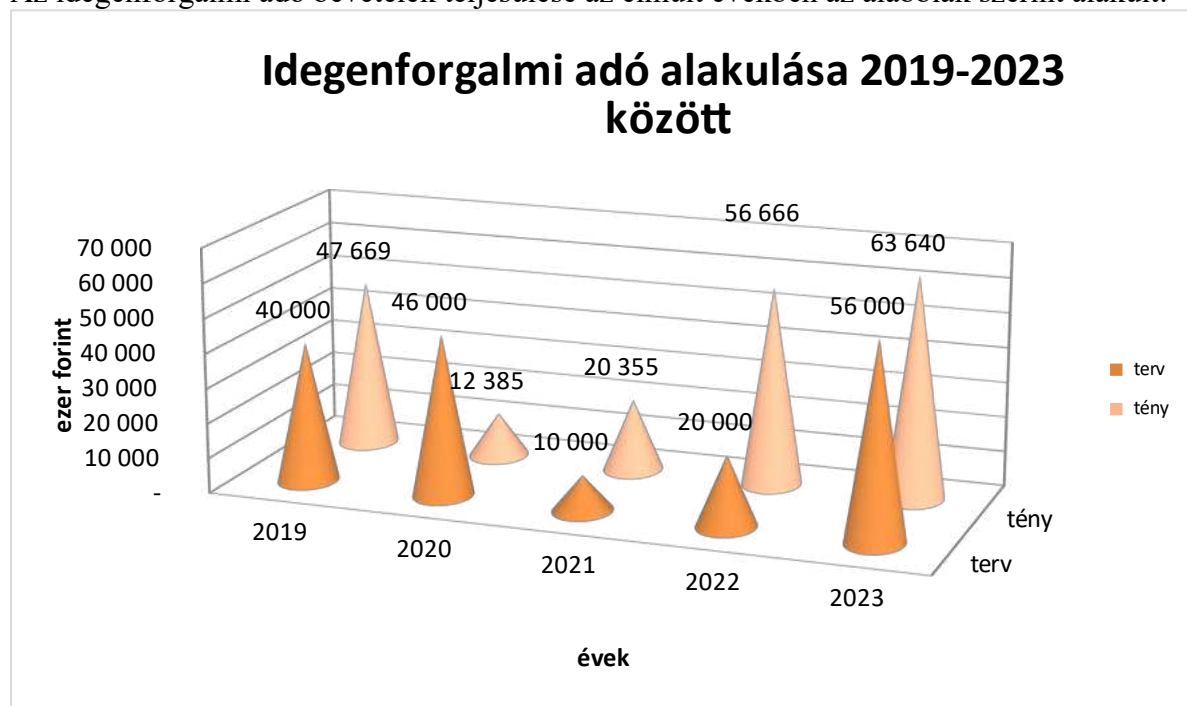
4. Idegenforgalmi adó

A helyi adókról szóló törvény értelmében idegenforgalmi adó beszedésére kötelezett az önkormányzat illetékességi területén minden kereskedelmi szálláshely, üdülő, fizető-vendéglátó szálláshely, valamint egyéb ideiglenes szállásadó. Az adó alanya a magánszemély, aki nem állandó lakosként az önkormányzat illetékességi területén legalább egy vendégéjszakát eltölt. Az adó mértéke 2004 óta 2016. december 31-ig változatlan volt, vagyis 250 Ft/fő/vendégéjszaka adómértékkel adóztatta az Önkormányzat a városban eltöltött vendégéjszakákat. 2017. január 01-jétől a Képviselő-testület az idegenforgalmi adó mértékét 350 Ft/fő/vendégéjszakára módosította.

A megváltozott adómérték figyelembevétele mellett 2023. évben összesen **63,640 millió forint** idegenforgalmi adót szedett és fizetett be az idegenforgalmi adó számlára az 83 adóbeszedésre kötelezett szállásadó a tervezett 56 millió forinttal szemben. 2024. évre az előző évi tényleges teljesítés szem előtt tartása mellett 56 millió forint idegenforgalmi adó

előírást terveztek. A tervezett idegenforgalmi adóból az első félévben **24,443 millió forint** bevétel származott.

Az idegenforgalmi adó bevételek teljesülése az elmúlt években az alábbiak szerint alakult:

5. Talajterhelési díj

2005. január 1-jétől a törvény szerint talajterhelési díjfizetési kötelezettség azt a kibocsátót terheli, aki a műszakilag rendelkezésre álló közcsatornára nem köt rá, és helyi vízgazdálkodási hatósági, illetve vízjogi engedélyezés hatálya alá tartozó szennyvízelhelyezést, ideértve az egyedi zárt szennyvíztárolót is, alkalmaz. A kibocsátónak a díjfizetési kötelezettségről évente, a tárgyévet követő év március 31. napjáig bevallást kell tennie, valamint a tárgyévi számított díjat eddig a napig köteles megfizetni. 2012. február 1-jétől a talajterhelési díj egységszámítási mértéke 120 Ft/m³-ról 1 200 Ft/m³-re emelkedett, így az ettől az időponttól keletkezett szennyvíz után magasabb díjat kell a kibocsátónak megfizetni. A díj mértékét befolyásolja, hogy Mosonmagyaróvár az érzékeny besorolású területekhez tartozik, ezáltal 1,5-ös területérzékenységi szorzóval kell számolni. Ez azt jelenti, hogy egy köbméter elfogyasztott ivóvíz után 1 800 Ft talajterhelési díjat kell fizetnie annak a kibocsátónak, aki nem kötött rá a szennyvízcsatorna-hálózatra, szemben a köbméterenkénti 310 Ft-os csatorna-használati díjjal. Annak érdekében, hogy a talajterhelési díjra kötelezettek köre a lehető legkisebb mértékre csökkenjen, a Képviselő-testület módosította a talajterhelési díjról szóló rendeletet, melyben a korábban is fennálló támogatást úgy egészítette ki, hogy 80 %-os díjfizetési kedvezményt biztosított azon fogyasztók részére, akik a rendelkezésre álló közcsatornára 2012. július 31-ig rákötöttek.

2023. évben standard 12 (2013-ban még 102) talajterhelési díjat fizető adóalany maradt a városban. A talajterhelési díj alanyai, vagyis ez a 12 díjfizető nagy része műszaki okok miatt nem tud rákötni a közcsatornára, és elenyésző azok száma, akik önhibájukból adódóan nem csatlakoznak a csatornahálózathoz. Ők azok, akik talajterhelési díjra kötelezettek, de szociális vagy mentális problémák miatt befizetések hektikusan változnak.

Így elmondható, hogy megfelelő hátralékkezeléssel **5,034 millió forint** mutatkozik 2023. év végén a talajterhelési díj befizetési számlán.

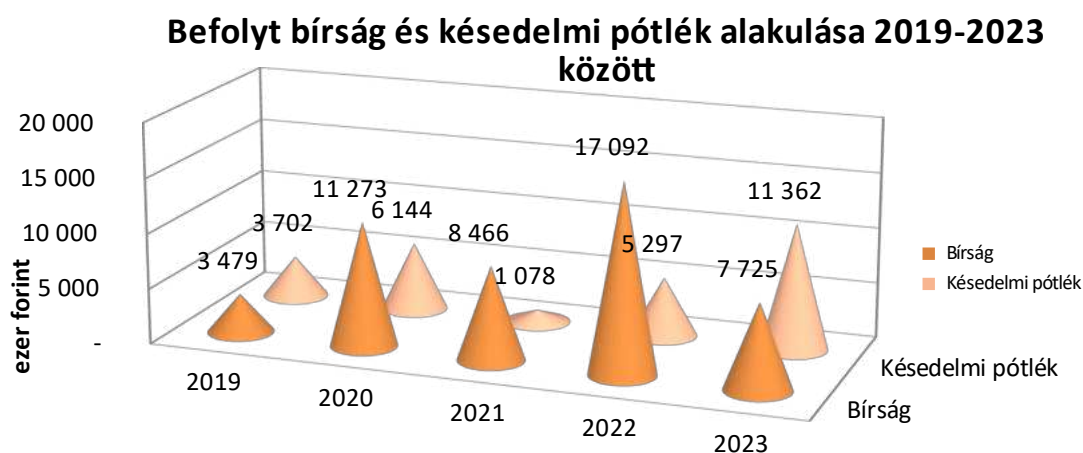
6. Mulasztási bírság, késedelmi pótlék

Az adóhatóság szankcióként adóbírságot, mulasztási bírságot szabhat ki a törvényi keretek figyelembevételével. A jogszabálysértések miatt alkalmazott szankcióknak kettős szerepük van: egyrészt anyagi hátránnyal sújtják az adózót az elkövetett jogsértésért, másrészt megelőző, visszatartó hatást fejtenek ki a hasonló hibák, mulasztások jövőbeni elkerülése érdekében. Az adóhatóság eljárása során minden esetben köteles az adózó javára szóló körülményeket, bizonyítékokat is feltárni, és azokat a döntése során a mulasztás nagyságával egybevetve figyelembe venni.

Késedelmi pótlékot köteles fizetni az adózó, amennyiben a jogszabályi előírások be nem tartásával elmulasztotta a fizetési kötelezettségét határidőre teljesíteni. A késedelmi pótlék megállapítása és előírása kötelezettség az adóhatóság számára, attól eltekinteni kizárólag méltányossági eljárás keretében van lehetőség.

Az Adóhatóság 2023. évben **7,724 millió forint** mulasztási bírság és **11,362 millió forint** késedelmi pótlék befizetését eszközölte ki a hátralékosoknál. 2024. első félévben a helyi adókhoz és az átengedett központi adókhoz kapcsolódóan késedelmi pótlékre **6,355 millió forint**, míg mulasztási bírságra **5,211 millió forint** befizetés történt.

A befolyt mulasztási bírság és késedelmi pótlék alakulása az elmúlt években:

7. Adók módjára kimutatott köztartozások

Az adók módjára kimutatott köztartozásokból eredő bevételek nem az Önkormányzat költségvetését gyarapítják, mégis mint adóhatósági feladat az önkormányzati adóhatóság feladatköréhez párosulnak és jelentős humánerőforrást igényelnek az Adóhatóság részéről.

Az egyes jogszabályok rendelkezései szerint ezek a feladatok az önkormányzati adóhatósághoz tartoznak, így az Adóügyi Osztály feladata behajtani – többek között – a be nem fizetett szabálysértési bírságokat, helyszíni bírságokat, közigazgatási bírságokat, gyámhatósági tartásdíjakat, munkaügyi bírságot. A beszedés két egymástól eltérő számlán történt 2014. év végéig: az egyiken kezeltük azokat a behajtott köztartozásokat, amelyeket teljes egészében tovább kell utalni a kimutató szervnek, a másik számlán pedig a saját költségvetésünknek beszédett hátralékokat tartottuk nyilván. A jogszabályi változások eredményeként ezek mindegyike kikerült a helyi költségvetés bevételeiből, és kizárólag olyan

adók módjára behajtandó köztartozások maradtak az Önkormányzati Adóhatóságnál, ahol a feladat ugyan teljesítendő, bevétel azonban nem párosul hozzá. Ezért az adók módjára kimutatott és behajtást igénylő köztartozások esetében kizárólag a behajtott összegről tudunk tájékoztatást adni, amely teljes egészében tovább utalásra került az illetékes szervekhez. 2023-ban 217 hátralékosról összesen **1,724 millió forint** érkezett be, míg 2024. első félévében a hátralékosok száma 252 fő, akikről a behajtásra kimutatott tartozásból **1,55 millió forint** bevétel folyt be 2024. június 30-ig.

6. Az adóhatósági munka

1. Hatósági ellenőrzés

A helyi adóhatóság adóztatási tevékenységének egyik legfontosabb része az ellenőrzés, mely alatt általánosságban valamely cél elvárásoknak megfelelő megvalósítása érdekében végzett ténymegállapító, követelményhez viszonyító, értékelő és javaslattevő tevékenységet értünk. Az ellenőrzés elsődleges célja az adózással kapcsolatos jogszabályokban előírt kötelezettségek betartásának a vizsgálata, az adóbevétel megrövidítésének, az adó-visszaigénylés jogosulatlan igénybevételének megakadályozása, a helyi adózási morál javítása. Nem hanyagolható el azonban az ellenőrzés másodlagos célja sem, mely egyértelműen a bevételek fokozására, az Önkormányzati büdzsé növelésére irányul. Az ellenőrzés rendjét, az adózók és az adóhatóság jogait és kötelezettségeit az Art. rendelkezései határozzák meg.

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata számára fontos szempont, hogy az ellenőrzés témája, az ellenőrzési feladatok megválasztása ne jelentsen indokolatlan átfedéseket, párhuzamosságokat, az ellenőrzöttek számára a lehető legkisebb kellemetlenséget jelentse. Az Önkormányzati Adóhatóságnak az ellenőrzéssel szemben támasztott általános követelménye, hogy az ellenőrzés során tett megállapítások megdönthetetlenek, tárgyilagosak, elfogulatlanok és reálisak legyenek. Ehhez szükséges az ellenőrzés valóságszerűségének biztosítása, a következtetések megfelelő alátámasztása, vitathatatlan bizonyítása és az összeférhetetlenség kizárása. A korábban részletezett helyi adók, az önkormányzatokat megillető egyéb adók, díjak, valamint az adó módjára behajtandó köztartozások ellenőrzésének körében első fokon az önkormányzati adóhatóság jár el. Az ellenőrzések lefolytatását helyi adók esetében, határozattal az önkormányzat képviselő-testülete, valamint egyedi döntéssel a jegyző kezdeményezheti.

Az önkormányzati adóhatóság ellenőrzése kiterjedhet:

- a bevételek utólagos vizsgálatára,
- az egyes adókötelezettségek teljesítésére,
- az adatok gyűjtésére,
- az ellenőrzéssel lezárt időszakra vonatkozó ismételt ellenőrzésre.

Mosonmagyaróváron az egyes adónemekre vonatkozó ellenőrzések lefolytatása az egyes adók sajátosságaiból adódóan tartalmukban, valamint az alkalmazott ellenőrzési módszerek tekintetében eltérnek egymástól, ezért az ellenőrzések lefolytatása mindig kiemelt feladatként jelenik meg, illetve külön szakértelmet igényel mind az ellenőrzést lefolytató kollégától, mind pedig az ellenőrzést irányító osztályvezetőtől.

Az építményadó ellenőrzésekor a rendelkezésre álló dokumentumokból indulunk ki, amely lehet építési engedély, használatbavételi engedély, ingatlannyilvántartási bejegyzés, telekkönyvi kivonat, de előfordul és egyre gyakoribb, hogy légi felvételeket is felhasznál az ellenőrzéshez az önkormányzati adóhatóság. Engedéllyel nem rendelkező építmények adókötelezettségének feltárása esetén – lakossági bejelentések alapján – az ellenőrzés kizárólag a helyszínen, helyszíni szemlét követően folytatható le. A helyszíni ellenőrzés során

felmérésre kerül az építmény, építmények hasznos alapterülete, a hozzá tartozó földterület. Az ellenőrzés során a helyi adóhatóság vizsgálja az adómentességek jogszerűségét, valamint az adókötelezettség keletkezésének és megszűnésének időbeli helyességét, az adóbevallás adattartamára vonatkozó helyességet – azaz az építmény nagyságát –, valamint magát az adókötelezettség fennállását.

A mosonmagyaróvári telkek után fizetendő telekadó ellenőrzése alapesetben az ingatlan-nyilvántartás adatainak figyelembevételével kezdődik. Az adóellenőrzés során az adómentesség feltételeit, az adókötelezettség keletkezésének, illetve megszűnésének időpontját, valóságtartalmát kell megvizsgálni. Ajánlatos az építményadó ellenőrzésénél is alkalmazott helyszíni szemle megtartása az adókötelezettség megállapításához, az adómentességek bizonyításához.

A helyi adóhatóság számára az idegenforgalmi adó ellenőrzése jelent kiemelt kihívást, annak ellenére, hogy az idegenforgalmi adóból származó bevétel a saját bevételek között csak elenyésző részt tesz ki. A magánszemélyek által vendégéjszakánként megfizetendő adó ellenőrzése csak akkor jár megfelelő eredménnyel, ha azt az adóbeszedésre kötelezettnél – a szállásadónál –, annak nyilvántartása alapján végzik. Az ellenőrzés során fontos a tettenérés, hiszen a meglepetés erejénél fogva akkor igyekszik az adóhatóság felkeresni az ellenőrzés alá vont adóalanyt, mikor az a legkevésbé számít rá. Ilyen esetben az önkormányzat szűrőpróbaszerűen végezhet ellenőrzéseket az illető személyeknél, vagy a lakosságtól származó információk alapján tart az adott üdülő vagy nyaraló helyszínén váratlan ellenőrzést.

A helyi iparűzési adó ellenőrzése – tekintettel a bevétel nagyságára – a leghatékonyabban ellenőrizhető adónem, és ez igényli leginkább a magasan képzett szakemberek tudását. Az iparűzési adó az az adónem, mely a legnagyobb hasonlóságokat mutatja a társasági adóval, és amelynek ellenőrzése a Nemzeti Adó- és Vámhivatal kiemelt ellenőrzései közé tartozik. A társasági adó ellenőrzésének alapvető területei a helyi iparűzési adó ellenőrzésekor is jelentős befolyással bírnak. A helyi iparűzési adónál épp ezért kiemelt hangsúly kell fektetni az adóalap terhére indokolatlanul elszámolt költségek kiszűrésére, valamint az adólapot csökkentő tételek jogszerűségének vizsgálatára. Ennek megfelelően alapvető elvárás, hogy az adóellenőr ismerje nemcsak a jogszabályokat és azok alkalmazását, hanem otthon kell lennie egyes könyvelési tételek helyességét illetően is. Az ellenőrzés során a legfontosabb feladat az adóalap meghatározása, melynek ellenőrzése különböző nyilvántartások, dokumentumok (nyugták, számlák, szerződések) és főkönyvi számlák segítségével végezhető el. A bizonylatok helyessége mellett a megosztásra vonatkozóan, (nettó árbevétel) az adóalap jogszerűsége is vizsgálandó terület, de kiemelt figyelmet indokolt fordítani a kapcsolt vállalkozások közötti költségelszámolásokra, az adózóknál alkalmazott megosztási módszerekre.

Az adóelkerülés megakadályozása érdekében az önkormányzat más önkormányzatokat, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalt is megkeresi és tájékoztodik a vállalkozó, vállalkozás egyes adókötelezettségeinek bevallásával, illetve megfizetésével kapcsolatosan. Ellenőrzés céljából adatokat, információkat kérhet bármely más hivataltól (pl. ingatlan-nyilvántartás, egészségbiztosítás, stb.)

Az ellenőrzések rendszeressé tétele és hatékonyságának ösztönzése csak néhány éve van jelen az önkormányzati adóhatóság munkájában, és a pandémia időszakában jelentős mértékben lecsökkent, különösen azon ellenőrzések száma, melyek az ügyfél személyes jelenlétét igénylik. Az ellenőrzések nagy része közhiteles nyilvántartásból nyert adatok alapján, az ügyféllel egyeztetve, de a helyszíni ellenőrzést – a közvetlen kontakt elkerülése miatt – mellőzve.

2023-ban az Adóügyi Osztály dolgozói 936 esetben végeztek építményadó ellenőrzést és 202 esetben pedig telekadó ellenőrzést, melynek alapjait a Takarnet információs rendszer,

valamint a személyi lakcím nyilvántartó rendszer biztosította. A helyi iparüzési adóban lefolytatott ellenőrzés 2023-ben 78 esetben valósult meg.

Lefolytatott ellenőrzések és a feltárt adóhiány alakulása

adatok ezer forintban

	2019	2020	2021	2022	2023
Ellenőrzések száma	711 db	646 db	1 128 db	1 066 db	1 314 db
Feltárt adóhiány	19 682	138 686	47 278	89 083	90 119

2. Feladatellátás részletezése

Az adóbevételek beszedése, az adóellenőrzések lefolytatása mellett az adóhatóság különféle hatósági tevékenységeket is ellát működése során:

- adóigazolások kiállítása
- vagyoni bizonyítványok kiállítása
- hatósági bizonyítvány készítése
- méltányossági eljárás lefolytatása

Az adóigazgatási feladatok ellátásának letéteményese a jegyző, aki egyben az önkormányzati adóhatóság. A Mosonmagyaróvári Polgármesteri Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatának feladatellátási rendelkezései ezt a tevékenységet az Adóügyi Osztály feladatául rendeli. A fentiekben részletesen tárgyalt adóhatósági munka, mely magában foglalja a helyi adók, az átengedett központi adók, adóellenőrzések, végrehajtási tevékenységek, adók módjára behajtandó köztartozások és egyéb hatósági feladatok teljes körű ügyintézését, valamint adminisztrációját és az ezekhez szorosan kapcsolódó személyes és telefonos ügyfélszolgálat jelentősen leterheli az Adóügyi Osztály dolgozóit.

A helyi adófizetési kötelezettség teljesítéséhez alapvetően az szükséges, hogy az adóalany tisztában legyen azzal, terheli-e helyi adókötelezettség a településen. Az adókötelezettség teljesítéséhez szükséges információhoz való hozzájutás azonban sokszor nehézkes. Ebben segít a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény módosításával 2013. január 1-jétől működő, a helyi adók települési szabályaira vonatkozó információszolgáltatási, közzétételi rendszer.

Az önkormányzati adóhatóság köteles a honlapján közzé tenni a mindenkor hatályos helyi adórendelet egységes szerkezetbe foglalt szövegét, továbbá az általa rendszeresített helyi adóbevallási, bejelentési nyomtatványt, ezzel könnyítve az adózó adókötelezettségének (bevallás-benyújtási, adófizetési kötelezettségének) teljesítését.

Az adóügyek intézése jelentős feladat, így fontos, hogy adózóink kiszolgálása gyors, hatékony és ügyfélbarát módon történjék. Az Önkormányzati Adóhatóság már nemcsak külön ügyfélszolgálati irodában fogadja ügyfeleit, hanem adózóink számára – meghatározott feltételek mellett – un. elektronikus ügyfélszolgálat is működik, ahol adózóink tájékozódhatnak folyószámla egyenlegükről, az adóztatás tárgyáról, alapjáról, megtekinthetik hátralékukat, és elektronikus formában – bankkártyájuk igénybevétele mellett – rendezhetik is azt. Az Adóhatóság kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az ügyfelek kiszolgálása a jelenleg ismert legkorszerűbb technikákkal és módon történjék, valamint szem előtt tartja, hogy az adóztatási feladatokhoz kapcsolódó közszolgáltatások fejlesztése elengedhetetlenül szükséges annak érdekében, hogy az adóigazgatási közszolgáltatások bárki számára elektronikusan is

elérhető legyenek. A helyi adóhatóság ezen célkitűzés megvalósításához a fentiekben már részletezett lépéseket megtette, de továbbra is szükséges ezen innovatív megoldások szinten tartása, fejlesztése az ügyfelek igényeinek maximális teljesítése mellett. 2016-ban ennek hatására elindult a helyi adóhatóság elektronikus adóbevallást benyújtó, feldolgozó, tájékoztató weboldala, melynek keretén belül az adózók, megfelelő regisztráció után, elektronikus formában, ügyfélkapun keresztül tudnak az Önkormányzat felé adóigazgatási ügyeket indítani. Ehhez tartozik az adóbevallások elektronikus kitöltése, beküldése, feldolgozása, az adófolyószámla online elérhetősége, szükség esetén online pénzügyi rendezése. Az innovatív fejlesztés része még a bankkártyával történő befizetések ösztönzése, valamint az adózók számára kiküldött értesítők, folyószámla egyenlegek egyszerűsítése, színvonalának javítása.

2020-2022 években, a veszélyhelyzet kihirdetését követően a Polgármesteri Hivatal dolgozói számára a hivatal vezetése lehetőséget biztosított az otthoni munkavégzésre. A home office alatt az önkormányzati adórendszer – ASP- lehetővé tette számunkra, hogy otthonról elérjük azokat az informatikai hálózatokat és alkalmazásokat, melyek a feladat ellátáshoz feltétlenül szükségesek. Tekintve, hogy adózók számára fenn állt a lehetőség már korábban is az elektronikus kapcsolattartásra, a járvány alatti fokozott óvatosság figyelembevétele mellett, valamint az otthoni munkavégzés lehetőségének kihasználása, további teret engedett ennek kibővítésére. Az adóztatással kapcsolatos feladatok így teljeskörűen ellátásra kerültek, az adózók e-ügyintézésrel, email-ben illetve telefonon tarthatták a kapcsolatot az önkormányzati adóhatósággal.

3. Fizetéskönnyítés

Az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezik a méltányosság intézményéről, mely szerint azokban az esetekben, ahol az adótartozás megfizetése ellehetetlenítené a vállalkozást, illetve súlyosan veszélyeztetné az adózó és a vele egy háztartásban élők megélhetését, az adóhatóság mérlegelési jogkörében köteles méltányosan eljárni. Ezért azokban az esetekben, ahol a törvényben meghatározott feltételek fennállnak az adóhatóság méltányosságot gyakorolhat – illetve bizonyos esetekben köteles gyakorolni -, és az adótartozást mérsékelheti, vagy az adózó számára meghatározott feltételek fennállása esetén fizetési könnyítést engedélyezhet. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján, az adózók egyre nagyobb köre él ezen lehetőségek valamelyikével, bizonyos esetben mindkettővel. 2023. évben **68 adózó kérelmezte** a fizetéskönnyítést, melyből mindenkinek engedélyezett a jegyző részletfizetést, összességében **60,891 millió forint** adótartozásra. Méltányossági kérelemből 2023-ban összesen 9 érkezett, melyből 8 esetben élt a jegyző az adóelengedés lehetőségével, összesen **701 ezer forint** adó megfizetésétől tekintett el az adózó javára.

Méltányosság eljárás keretében hozott döntések alakulása

adatok ezer forintban

	2019	2020	2021	2022	2023
Méltányossági kérelem	15	9	6	10	9
Elengedett adótartozás	840	442	430	490	701

Fizetéskönnyítési kérelem	27	40	157	54	68
Adótartozás	35 301	138 057	17 060	30 780	60 891

4. Köztisztviselők

Mosonmagyaróvári illetékességgel nyilvántartott adózók helyi adózásának mindennemű hatósági munkáját, az adóellenőrzéseket, a hátralékkezelést, az adók módjára behajtandó köztartozások kezelését és egyéb hatósági tevékenységek ellátását Mosonmagyaróváron a jegyző felhatalmazása alapján az Adóügyi Osztály látja el. A szervezeti egységen belül 2018. évtől kibővített létszámmal 8 ügyintéző végzi az adóhatósági feladatokat osztályvezető irányítása mellett. Az osztály dolgozóira jelentős feladatot ró a fenti feladatok hibátlan és határidőre történő ellátása mellett a folyamatos jogszabályi környezet változása, bonyolultsága, az adózói kör folyamatos bővülése, a technikai fejlődés nyomon követése, a folyamatosan bővülő ügyfélforgalom megfelelő kiszolgálása.

A Kormány által a veszélyhelyzetre való hivatkozással hozott intézkedések az adózók számára ugyan könnyítéseket tartalmaztak, ugyanakkor jelentősen plusz leterheltséget jelentettek az Adóügyi Osztály számára. A 2019 évben bevezetésre került önkormányzati feladatok végzését segítő és szabályozó informatikai rendszer, más néven ASP (Application Service Provider) a távmunkában jelentős segítségére volt az ügyintézők feladatellátása során. Az ASP technológia alkalmazása az önkormányzatok számára az állampolgárok, az ügyfelek magas színvonalú kiszolgálása érdekében valósult meg. A pandémia időszakában, a home office bevezetésével igen pozitív tapasztalatként éltük meg, hogy a rendszer – tekintettel arra, hogy internet alapú szolgáltatáson alapul – kifejezetten gördülékenyen működött. A Portál az önkormányzati ASP rendszert igénybe vevő önkormányzatok természetes személy és jogi személy ügyfelei számára egyaránt lehetőséget biztosít a szakrendszeri alkalmazásokhoz kialakított, elektronikusan elérhető szolgáltatások igénybevételére (adóegyenleg lekérdezés, ügykövetés, ügyindítás, bevallások beküldése). Ennek tükrében a kollégák zavartalanul tudtak otthonról dolgozni, az Adóügyi Osztály feladatellátása teljeskörűen biztosított volt. A hivatali személyes ügyintézés felfüggesztésével előtérbe került az online működés, az ügyfelek tájékoztatása, segítségnyújtás elsősorban email formájában, illetve telefonon valósult meg. Ügyfeleink visszajelzéséből azt a konzekvenciát vonhatjuk le, hogy az adóztatással kapcsolatos feladatok ellátása rendezetten, határidőben megtörtént. A pandémia miatt kialakult helyzet, a home office, valamint a személyes ügyfélfogadás mellőzése az adózók számára nem okozott jelentős hátrányokat, nem történt emiatt ügyintézési határidő túllépés sem.

Az adóügyi igazgatás esetében hatványozottan igaz a stabil, biztonságos személyi infrastruktúra biztosításának szükségessége, hiszen közvetve – közvetlenül de a személyügyi kérdések befolyásolják az eredményességet.

2023. évben – hasonlóan a 2022. évhez - az Adóügyi Osztály szervezetében jelentős változások léptek életbe dolgozóink körében:

- egy ügyintéző 2023. félévétől más önkormányzatnál tevékenykedik,
- egy másik kolléganő családot alapított;
- 2024. első félévétől pedig egymás után két ügyintézőnk alapított családot.

Ezek a folyamatos személyi változások jelentősen megterhelték az Adóügyi Osztály feladatellátását, a zökkenőmentes háttérmunka elvégzését.

Érkeztek új kollégák, akik betanítása a régi és gyakorlott kollégák munkaidejének jelentős részét igénybe veszik, tehát 2022. év közepétől folyamatos munkatárs-keresés és betanítás mellett kell helyt állni.

Az adóigazgatási munka, a feladatellátás rendezett és felelősségteljes megvalósulása, az ügyfelek hatékony kiszolgálása érdekében – bármilyen körülmények között is - évek óta folyamatosan egy célt követ a Polgármesteri Hivatal személyzeti politikája; mindenki rendelkezzen az adott feladat ellátásához szükséges legmagasabb iskolai végzettséggel, továbbá, jelentős erőforrásokat összpontosítunk mindig arra is, hogy dolgozóink szakmai fejlődése továbbra is biztosított legyen.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a beszámolót szíveskedjék megtárgyalni és elfogadni.

Mosonmagyaróvár, 2024. augusztus 16.

Fehérné dr. Bodó Mariann s.k.
címzetes főjegyző

Határozati javaslat:

.../2024. (IX.12.) Kt. határozat

Mosonmagyaróvár Város Önkormányzat Képviselő-testülete az adóztatás 2023. évi és 2024. I. félévi helyzetéről szóló – előterjesztés szerinti – beszámolót elfogadja.